

Česká školní
inspekce

Prevence a postup při šetření a vyřizování stížností a podnětů na úrovni škol a školských zařízení

Metodické doporučení

2025

2026

Prevence a postup při šetření a vyřizování stížností a podnětů na úrovni škol a školských zařízení

Metodické doporučení – aktualizace 2025/2026

Mgr. Vladislava Coufalová, MBA
PhDr. Aleš Franc, Ph.D.
Mgr. Soňa Vápeníková
Mgr. Iva Lauermannová
Mgr. Tomáš Zatloukal, MBA, LL.M., MSc.
PhDr. Ondřej Andrys, MAE, MBA, MPA
Mgr. Marie Picková

Aktualizace:

Mgr. Soňa Vápeníková
Mgr. Kateřina Müller
PhDr. Hana Slaná, MBA
Mgr. Marie Picková

© Česká školní inspekce, Praha 2022

© Česká školní inspekce, Praha 2025

© Česká školní inspekce, Praha 2026

ISBN 978-80-88492-11-5 (online ; pdf)

ISBN 978-80-88492-12-2 (online ; ePub)

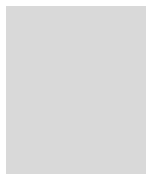
OBSAH

1	ÚVOD	6
2	ZÁKLADNÍ POJMY A MOŽNÉ POSTUPY PŘI ŠETŘENÍ STÍŽNOSTÍ NA ÚROVNI ŠKOLY	8
2.1	CO JE STÍŽNOST	8
2.2	KDO MŮŽE PODAT STÍŽNOST	8
2.3	POSTUPY PŘI ŠETŘENÍ STÍŽNOSTÍ	8
2.3.1	PODÁVÁNÍ STÍŽNOSTÍ	8
2.3.2	PŘIJÍMÁNÍ STÍŽNOSTÍ	8
2.3.3	ŠETŘENÍ STÍŽNOSTÍ	9
2.3.4	VYROZUMĚNÍ O VÝSLEDKU ŠETŘENÍ STÍŽNOSTI	9
2.3.5	PŘIJETÍ OPATŘENÍ K ODSTRANĚNÍ ZJIŠTĚNÝCH NEDOSTATKŮ	9
3	KOMPETENCE STANOVENÉ ORGÁNŮM VEŘEJNÉ SPRÁVY	12
3.1	ŘEDITELÉ ŠKOL	12
3.2	ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE	12
3.3	DALŠÍ INSTITUCE ZABÝVAJÍCÍ SE STÍŽNOSTMI	13
4	ODKAZY	16
	PŘÍLOHA 1 PRAKTICKÉ PŘÍKLADY STÍŽNOSTÍ A DOTAZŮ	18
	PŘÍLOHA 2 PRAKTICKÉ PŘÍKLADY STÍŽNOSTÍ A DOTAZŮ, AKTUALIZACE 2025/2026	22

1

Úvod

1 ÚVOD

Základním smyslem tohoto metodického doporučení, jehož první verze byla Českou školní inspekcí připravena a zveřejněna již v listopadu 2017, je **pomoci ředitelům a ředitelkám** (dále „ředitel“) **škol a školských zařízení** (dále „škola“) **při šetření a vyřizování stížností a podnětů**, které dostávají od žáků či studentů (dále jen „žák“), zákonných zástupců dětí a žáků či jiných osob. Korektní a **úspěšné vyřešení stížnosti** či **podnětu** již **na úrovni školy** vytváří prostor **věnovat více času** jejímu rozvoji a **zvyšování kvality vzdělávání** na jedné straně a zároveň snižuje riziko podání stížnosti České školní inspekci na straně druhé. Prošetřování stížnosti ze strany České školní inspekce pak představuje poměrně velkou zátěž pro všechny dotčené aktéry, a je tedy evidentní, že je vhodné přijímat taková opatření, která povedou k úspěšnému vyřešení situace již v **samotném počátku**, tedy na úrovni školy.

Počet stížností adresovaných České školní inspekci meziročně neustále narůstá. Z výsledků šetření stížností lze pak vysledovat **nejčastější příčiny a důvody**, které stěžovatele k podání stížnosti vedou. Pokud se ve školách podaří nastavit **funkční interní pravidla** a zároveň bude ředitel školy v rámci svých kompetencí věnovat cílenou **péči podpoře funkční komunikace v rámci školy** i **funkční komunikace se zákonnými zástupci**, lze předpokládat, že se počet podávaných stížností jak na úrovni školy, tak směrem k České školní inspekci, významně sníží, nebo že alespoň nebude růst.

K naplnění výše uvedeného cíle přispívá, když se ředitel školy **systematicky zajímá o názory všech účastníků** podílejících se na vzdělávání, aktivně tyto názory **zjišťuje** a věnuje **pozornost výhradám a podnětům** signalizujícím **nespokojenost** některé ze stran ještě dříve, než přerostou v podání stížnosti. V praxi to znamená např. důsledné vedení všech pracovníků školy ke korektní, partnerské a otevřené **komunikaci se žáky** a jejich **zákonnými zástupci**, pravidelné **zjišťování názorů a postojů** jednotlivých **účastníků vzdělávacího procesu**, **analýza obsahu** jednání třídních schůzek či obdobných konzultačních aktivit se zákonnými zástupci žáků, podnětů od pedagogických i nepedagogických pracovníků, zápisů v žákovských knížkách, koncepční práci s výsledky evaluace a přijímání opatření k odstranění identifikovaných nedostatků. Ředitel školy by také neměl opomíjet přijímání **preventivních opatření** k tomu, aby se identifikované nedostatky neopakovaly.

Z dosavadní a dlouhodobé činnosti České školní inspekce v oblasti šetření stížností a podnětů, které jsou jí adresovány, je vhodné poukázat na skutečnost, že jednoznačně **nejvyšší počet stížností** každoročně směřuje do oblasti **spolupráce a komunikace školy se zákonnými zástupci**, s přesahy k problematice **klimatu školy, atmosféry** ve škole a **vztahů** mezi jednotlivými aktéry vzdělávacího procesu. Právě tato problematika si tak nepochybně zaslouží **maximální pozornost** ze strany ředitele školy i všech pedagogických i nepedagogických pracovníků, a to **nejen** v rovině nastavení procesů pro **interní šetření** a vyřizování stížností týkajících se těchto témat, ale zejména v **rovině prevence**, resp. úsilí o **nastavení a udržování** takového **školního prostředí**, které bude **otevřené, vstřícné**, založené na **dialogu, spolupráci a vzájemném respektu** všech účastníků vzdělávání, při vědomí odpovědnosti za dodržování dohodnutých pravidel nastavených zejména prostřednictvím školního řádu. Podrobnější **principy kvalitní spolupráce a komunikace školy se zákonnými zástupci** žáků jsou shrnuty v **mnoha různých a snadno dostupných zdrojích**, jako je např. interaktivní web Zapojmevšechny.cz spravovaný Národním pedagogickým institutem ČR (www.zapojmevsechny.cz; [Spolupráce rodiny a školy | Zapojmevšechny.cz](http://www.zapojmevsechny.cz)).

A decorative horizontal bar consisting of a long grey rectangle on the left, a large white number '2' with a thin black outline in the center, and a shorter grey rectangle on the right.

2

Základní pojmy a možné
postupy při šetření stížností
na úrovni školy

2 ZÁKLADNÍ POJMY A MOŽNÉ POSTUPY PŘI ŠETŘENÍ STÍŽNOSTÍ NA ÚROVNI ŠKOLY

2.1 Co je stížnost

Za **stížnosti** jsou považována taková podání, kterými se stěžovatel **domáhá ochrany** svých subjektivních práv a **požaduje nápravu** ve vlastním zájmu (resp. v zájmu svého dítěte) nebo obecně naplnění práv dítě ve škole nebo školském zařízení. Stížnost obsahuje skutečná nebo domnělá pochybení, jejichž důvodnost nebo nedůvodnost je třeba ověřit právě důkladným a objektivním šetřením.

2.2 Kdo může podat stížnost

Stížnost může podat **každá osoba** (i nezletilá).

Specifickou skupinu stěžovatelů tvoří stěžovatelé **anonymní**. Na jedné straně lze na věc nahlížet tak, že každý by měl snášet důsledky svého jednání, a měl by se tudíž podepsat. Na druhé straně je však třeba brát v úvahu i skutečnost, že anonymní stěžovatel může být v tíživé situaci a nemusí mít odvalu, důvěru ani jistotu, že se podání stížnosti neobrátil proti němu nebo proti jeho dítěti.

V zájmu objektivnosti šetření a eliminace negativních dopadů na žáka je žádoucí zachovávat anonymitu stěžovatele. Pokud to charakter stížnosti neumožňuje (obsah stížnosti je natolik specifický či jedinečný, že i bez udání jména lze stěžovatele identifikovat), měla by o tom kompetentní osoba před zahájením šetření stěžovatele informovat.

2.3 Postupy při šetření stížností

Lze doporučit ke zveřejnění alespoň **základní pravidla** pro podávání a vyřizování stížností či podnětů v rámci školy. Rovněž je vhodné, aby žáci a jejich zákonní zástupci byli o těchto pravidlech srozumitelně a podrobně informováni.¹

2.3.1 Podávání stížností

Stížnost lze **zaslat** nebo **osobně předat**. Problematické je telefonické podání stížnosti, protože jeho obsah není zaznamenaný, a proto může snadno dojít k nedorozumění, ke zkreslení informací apod. Pokud se nepodaří záležitost s telefonujícím stěžovatelem vyřešit již při rozhovoru, je vhodné jej požádat, aby stížnost zaslal písemnou formou nebo doručil osobně.

2.3.2 Přijímání stížností

O podání ústní stížnosti je účelné za účasti stěžovatele sepsat **zápis**. Zápis by měl obsahovat datum a místo podání, jméno, příjmení a adresu stěžovatele, označení osoby nebo subjektu, proti kterému stížnost směřuje, předmět stížnosti a všechny ostatní skutečnosti, které by mohly mít význam při prošetřování stížnosti, podpis zaměstnance, který zápis vyhotovil, a podpis stěžovatele.

Stížnosti se neposuzují podle názvu nebo označení, ale **posuzují se výhradně podle jejich obsahu**. Může se stát, že podání označené jako *stížnost* svým obsahem stížností není, a naopak obyčejný dopis bez příslušného označení svým charakterem a uváděnými skutečnostmi stížností být může.

Rozlišení jednotlivých podání není vždy jednoduché a jednoznačné. Pokud nejde o podání anonymní, je

¹ Zařízení pro výkon ústavní výchovy a ochranné výchovy jsou dle vyhlášky č. 438/2006 Sb. povinna přímo ve vnitřním řádu uvést postup při podávání a vyřizování žádostí, stížností a návrhů řediteli, pedagogickým pracovníkům zařízení a dalším osobám a orgánům. Informování o pravidlech je naplněno zveřejněním vnitřního řádu na přístupném místě v zařízení pro výkon ústavní výchovy a současně též způsobem umožňujícím dálkový přístup.

možné stěžovatele vyzvat, aby stížnost obsahově upřesnil či doplnil. V této souvislosti je třeba připomenout, že někdy je stížnost nevhodná v tom smyslu, že stěžovatel mohl problém řešit jinak, např. podáním tzv. opravného prostředku (např. odvoláním ve správním řízení proti rozhodnutí ředitele o nepřijetí ke vzdělávání nebo žádostí u ředitele školy o komisionální přezkoušení v případě pochybností o správnosti hodnocení žáka na konci pololetí).

O opravných prostředcích škola stěžovatele adekvátními cestami informuje.

V návaznosti na výše uvedené je vhodné, aby ředitel školy bezodkladně stěžovateli **přijetí stížnosti potvrdil**, informoval jej o **postupu** a aby stížnost **důsledně řešil**. Tímto postupem ředitel školy dává najevo **zájem** o věc samotnou a **snahu problém efektivně vyřešit**. V neposlední řadě tak **sníží pravděpodobnost podání** stížnosti k České školní inspekci, protože podle zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, mají žáci a zákonní zástupci právo vyjadřovat se ke všem rozhodnutím týkajícím se podstatných záležitostí vzdělávání, kterým musí být ze strany školy, kterou reprezentuje její ředitel, věnována náležitá pozornost.

2.3.3 Šetření stížnosti

Je potřeba vždy **prošetřit všechna tvrzení** uváděná ve stížnosti. Všechna zjištění učiněná v průběhu šetření stížností je účelné mít řádně **doložena** příslušnou dokumentací (např. zápisy z jednání, hospitačními záznamy, dotazníky apod.).

Je vhodné seznámit toho, proti komu stížnost směřuje, s jejím obsahem v takovém rozsahu a čase, aby se její prošetřování nemohlo zmařit, resp. nemělo negativní dopad na žáka nebo na osobu stěžovatele, pokud je jím někdo jiný. Současně je třeba osobě, proti níž stížnost směřuje, umožnit **vyjádřit se ke stížnosti**, předložit doklady, jiné písemnosti, informace a údaje nezbytné pro šetření stížnosti, tak, aby bylo postupováno ve snaze zajistit **objektivní výsledek a důsledně posoudit stanoviska** všech dotčených stran.

S ohledem na okolnosti může být v průběhu prošetření **jednáno** také **přímo se stěžovatelem**. Je však třeba **účastníky jednání volit účelně**, aby např. stěžovatel nebyl sám proti početní převaze zástupců školy. Rovněž z tohoto jednání by měl být školou vyhotoven zápis s jednoznačnými závěry.

Podle potřeby se může uskutečnit více jednání tak, aby věc byla v rámci školy zcela vyřízena a **uzavřena s konkrétním výsledkem**. Vyřízení záležitosti na úrovni školy ukazuje na **snahu školy** zabývat se problémy a společně se stěžovatelem **hledat efektivní řešení** a zároveň snižuje pravděpodobnost podání stížnosti k České školní inspekci, příp. jiným, v dané záležitosti věcně příslušným orgánům (např. orgány ochrany veřejného zdraví, inspekce práce apod.).

Při jednáních je třeba se **vyvarovat emotivně zabarveným vyjádřením** (např. „když se vám to nelíbí, tak si stěžujte České školní inspekci“). Rovněž se nedoporučuje „schovávat se“ za Českou školní inspekci („já bych vám vyhověl, ale Česká školní inspekce mi to zakázala“).

2.3.4 Vyrozumění o výsledku šetření stížnosti

Každý **stěžovatel má právo být informován** o tom, jak byla jeho stížnost **prošetřena** a **vyřízena**. Ředitel školy tedy musí stěžovatele o výsledku šetření stížnosti informovat (prokazatelně).

2.3.5 Přijetí opatření k odstranění zjištěných nedostatků

V případě, že stížnost nebo její část byla shledána **důvodnou**, je nezbytné, aby ředitel školy zajistil **odstranění zjištěných nedostatků**. Informace o opatřeních přijatých k nápravě je vhodné uvést do zprávy o výsledku šetření stížnosti, kterou stěžovatel obdrží.

Vždy je potřeba zvolit efektivní a účinné opatření, které zajistí (a stěžovatele ujistí), že k opakování nedostatku v budoucnu již nedojde.

Povinností osoby, která určité opatření k nápravě uložila, je **ověřit následnou kontrolou jeho účinnost** (a podle povahy opatření jeho účinnost i ověřovat i dále v čase).

A decorative horizontal bar consisting of a long grey rectangle on the left, a large white number '3' with a thin black outline in the center, and a shorter grey rectangle on the right.

3

Kompetence stanovené orgánům veřejné správy

3 KOMPETENCE STANOVENÉ ORGÁNŮM VEŘEJNÉ SPRÁVY

Každý orgán státu je oprávněn šetřit pouze **stížnosti v rozsahu kompetencí**, které vyplývají z charakteru jeho činnosti a které jsou mu svěřeny příslušnými právními předpisy. Stížnosti, jejichž prošetření nenáleží do jeho kompetence, by měl postoupit věcně příslušnému orgánu či instituci a vyrozumět o tom stěžovatele. Není-li ze stížnosti zřejmé, který orgán je příslušný k řešení stížnosti, je žádoucí o tom rovněž stěžovatele vyrozumět, požádat ho o zpřesnění nebo doplnění stížnosti tak, aby bylo zřejmé, jaké oblasti se týká, a kdo je tudíž kompetentní k jejímu prošetření.

Pro snazší rozlišení, zda stížnost spadá do kompetence ředitele školy nebo jiných orgánů či institucí, lze připomenout právní rámec vymezující stížnosti, jejichž prošetřování náleží do působnosti ředitelů škol, České školní inspekce a jiných věcně příslušných orgánů a institucí.

3.1 Ředitelé škol

Řediteli školy jsou školským zákonem **dány pravomoci**, na jejichž základě **rozhoduje ve všech záležitostech** týkajících se vzdělávání a školských služeb. **Odpovídá za odbornou a pedagogickou úroveň vzdělávání a školských služeb²**, tedy i za působení pedagogických pracovníků a ostatních pracovníků, nad nimiž v rozsahu zákoníku práce rozhoduje výlučně a zcela samostatně.

Z toho pak vyplývá, že **stížnostmi se musí ředitel školy zabývat** a snažit se je **objektivně vyřešit a vyřídit**.

3.2 Česká školní inspekce

Podle § 174 odst. 6 školského zákona Česká školní inspekce prošetřuje stížnosti na školy, které svým obsahem **spadají do její působnosti** dle § 174 odst. 2 písm. b) až e) školského zákona. Pokud jde **obsah stížností**, který **přísluší** k šetření České školní inspekci, **nejčastěji** jsou České školní inspekci (zejména ze strany zákonných zástupců) adresovány **stížnosti** směřované do **následujících oblastí**:

- a) **spolupráce a komunikace** školy se zákonnými zástupci,
- b) úroveň a průběh vzdělávání, **metody a formy** vzdělávání, pojetí vzdělávacího procesu,
- c) výchovná opatření a hodnocení chování,
- d) vzdělávání žáků se **speciálními vzdělávacími potřebami**,
- e) hodnocení výsledků vzdělávání,
- f) neřešení šikany,
- g) provoz školy, personální a organizační zajištění výuky,
- h) obsah a naplňování **školního vzdělávacího programu**,
- i) zajištění **bezpečnosti a ochrany zdraví** při vzdělávání a s ním souvisejících činnostech

[Postup pro podávání stížností](http://www.csicr.cz) směrem k České školní inspekci je k dispozici na www.csicr.cz.

Stížnosti, jejichž **prošetření nenáleží** do působnosti České školní inspekce, jsou postoupeny věcně příslušné instituci a o takovém postoupení je stěžovatel vyrozuměn. Stížnosti, které jsou nejčastěji České školní inspekci adresovány a které současně **nepatří** do působnosti jejího šetření, směřují zejména k následujícím tématům:

² Srov. § 164 školského zákona.

- a) pracovněprávní otázky (nesouhlas s výpovědí, s neudělením odměny apod.),
- b) hygienické podmínky pro vzdělávání,
- c) nakládání s osobními údaji.

Česká školní inspekce ovšem každou stížnost, kterou obdrží, nejprve komplexně posoudí, protože se často stává, že i když je řada (nebo i většina) bodů obsažených ve stížnosti mimo působnost České školní inspekce, obsahuje stížnost i dílčí témata, která již do působnosti České školní inspekce patří. Každá stížnost je tak individuálně posuzována.

Není-li ze stížnosti zřejmé, který úřad je k šetření stížnosti příslušný, Česká školní inspekce o tomto pouze vyrozumí stěžovatele, případně ho požádá o upřesnění a doplnění chybějících údajů.

3.3 Další instituce zabývající se stížnostmi

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy je oprávněno prošetřovat a vyřizovat stížnosti směřující vůči školám a školským zařízením, které **zřizuje**. V ostatních případech ministerstvo stížnosti pouze postupuje věcně příslušným institucím, nejčastěji České školní inspekci. Ta pak ministerstvu zpravidla zpětně zasílá informaci o vyřízení stížnosti, případně podle povahy dané věci i podrobnější zprávu.

Zřizovatelé jsou oprávněni prošetřovat a vyřizovat stížnosti směřující vůči školám a školským zařízením, které **zřizují**.

Školské rady zřizované při základní, středních a vyšších odborných školách mohou být zapojeny do prošetřování a projednávání stížností a podnětů tam, kde jednání ředitele školy a stěžovatele nevedlo k uspokojivému závěru.

Inspektoráty práce kontrolují dodržování práv zaměstnanců a povinností zaměstnavatelů vyplývajících z pracovněprávních vztahů.

Úřad na ochranu osobních údajů přijímá podněty a stížnosti týkající se zpracování osobních údajů.

Krajské hygienické stanice vykonávají státní zdravotní dozor v oblasti ochrany veřejného zdraví (stížnosti na hygienické podmínky při vzdělávání).

A decorative horizontal bar consisting of a long grey rectangle on the left, a large white number '4' with a black outline in the center, and a shorter grey rectangle on the right.

4

Odkazy

4 ODKAZY

Informace o problematice podávání, šetření a vyřizování stížností a podnětů lze nalézt např. v následujících zdrojích:

- [Jak podávat stížnosti České školní inspekci](#) (dostupné na www.csicr.cz),
- [Zákon č. 561/2004 Sb.](#), o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění účinném od 1. 1. 2024,
- [Zákon č. 109/2002 Sb.](#), výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění účinném od 1. 1. 2025,
- Zákon č. 85/1990 Sb., o právu petičním,
- Zákon č. 251/2005 Sb., o inspekci práce, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

A large, hollow, blue-outlined letter 'P' is positioned on the right side of the page. Behind it, a solid grey horizontal bar spans across the page, partially obscured by the letter's outline.

P

Přílohy

PŘÍLOHA 1 | Praktické příklady stížností a dotazů

1. Za kázeňský přestupek byla dceři již v říjnu udělena 2 z chování, kterou bude mít na pololetní vysvědčení. Ředitel školy mi sdělil, že je to v souladu se školním řádem, ale já s tím nesouhlasím.

V kompetenci ředitele školy je, aby ve školním řádu upravil pravidla pro ukládání kázeňských opatření. Uložení kázeňských opatření představuje (na rozdíl od snížené známky z chování) bezprostřední reakci na konkrétní chování žáka, na porušení povinností stanovených školským zákonem nebo školním řádem. Bezprostřední reakce je jedním z předpokladů pro to, aby mělo uložené kázeňské opatření žádoucí výchovný účinek. Na vysvědčení se hodnotí chování žáka v průběhu celého daného pololetí, tedy komplexně. Není tedy fakticky možné, aby byl žák (resp. jeho zákonní zástupci) v říjnu informován o tom, že v pololetí bude mít snížený stupeň z chování, neboť hodnocení chování za dané pololetí musí proběhnout zásadně až na konci příslušného pololetí, tedy teprve poté, kdy je možné zhodnotit a posoudit chování žáka za celé dané pololetí.

Zákon č. 561/2004 Sb., § 164 a 165 Ředitel školy a školského zařízení, § 21 Práva žáků, studentů, a zákonných zástupců dětí a nezletilých žáků, § 22 Povinnosti žáků, studentů a zákonných zástupců dětí a nezletilých žáků, § 30 Školní řád, vnitřní řád, stipendijní řád, § 31 Výchovná opatření.

Vyhláška č. 48/2005 Sb., § 14 Hodnocení žáků, § 15 a § 16 Hodnocení žáka na vysvědčení, § 17 Výchovná opatření.

Vyhláška č. 13/2005 Sb., § 3 Hodnocení výsledků vzdělávání žáků na vysvědčení, § 4 Pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků, § 10 Výchovná opatření.

2. Vedení školy neřeší stížnosti žáků a jejich rodičů na „nepedagogické“ jednání učitele, toto nevhodné chování učitele k žákům (urážky, ponižování apod.) vedení školy naopak toleruje.

Pokud se na ředitele školy obrátí zákonný zástupce žáka se stížností na učitele, je ředitel školy povinen se takovou stížností zabývat a podat zákonnému zástupci zpětnou vazbu o vyřízení dané stížnosti, příp. je žádoucí sdělit stěžovateli, jaká budou v daném případě přijata opatření, aby došlo ke zlepšení a situace se již neopakovala.

Zákon č. 561/2004 Sb., § 21 Práva žáků, studentů, a zákonných zástupců dětí a nezletilých žáků, § 22b Povinnosti pedagogických pracovníků, § 164 Ředitel školy a školského zařízení.

3. V tomto školním roce byl do naší třídy integrován žák, který prakticky každý den někomu ze spolužáků ublíží, je agresivní, ve vyučování vyrušuje tak, že to ostatní odvádí od jejich práce. Několikrát jsme prosili třídní učitelku, aby situaci řešila, ale ona jen žáka omlouvá, že za to nemůže. Nepochodili jsme ani u ředitelky školy. Myslíme si, že by měli žáka ze školy vyloučit.

Při řešení problémů spojených s rizikovým chováním žáků na základních školách je velmi důležitá součinnost rodičů a všech pracovníků školy, ale také dalších orgánů a institucí, kterých se tato problematika týká – orgán sociálně-právní ochrany dětí, dětský lékař, školské poradenské zařízení, příp. také Policie ČR. Základní odpovědnost za vzdělávání i výchovu mají zákonní zástupci. Ti mají povinnost i ve vztahu ke škole – je nezbytné, aby spolupracovali a podpořili význam vzdělávání. Škola plní funkci nejen vzdělávací, ale i neméně důležitou složku výchovnou. Na problémové chování žáka by tedy nemělo být reagováno pouze kázeňským opatřením, ale též vhodnou pedagogicko-psychologickou pomocí ze strany školy. Škola může využít i součinnosti dalších odborníků a institucí, jako je školní psycholog, výchovný poradce, pedagogicko-psychologická poradna apod. Zvýšenou pozornost je pak třeba věnovat žákům, kteří s ohledem na svůj zdravotní stav, sociální postavení či schopnosti vyžadují zvláštní pozornost a péči. Jedná se o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Těmto žákům je zaručen zvláštní přístup a pomoc při vzdělávání

a vytvoření takových podmínek, které budou odpovídat jejich vzdělávacím potřebám a schopnostem³. Pokud žák plní povinnou školní docházku, nelze jej podmíněně vyloučit nebo vyloučit ze školy.

V této souvislosti lze doporučit metodickou publikaci České školní inspekce zaměřenou na [přístupy k náročnému chování dětí a žáků ve školách a školských zařízeních a na možnosti jeho řešení \(dostupné na \[www.csicr.cz\]\(http://www.csicr.cz\) a \[www.kvalitniskola.cz\]\(http://www.kvalitniskola.cz\)\)](#).

Zákon č. 561/2004 Sb., § 16 Podpora vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami, § 16a Poradenská pomoc školského poradenského zařízení § 21 Práva žáků, studentů, a zákonných zástupců dětí a nezletilých žáků, § 22 Povinnosti žáků, studentů a zákonných zástupců dětí a nezletilých žáků, § 29 Bezpečnost a ochrana zdraví ve školách a školských zařízeních, § 30 Školní řád, vnitřní řád a stipendijní řád, § 164 Ředitel školy a školského zařízení.

Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů, § 7 Škola.

4. Škola v souladu se svým školním vzdělávacím programem pořádá poznávací turistický kurz, na který však odmítla účast jednomu žákovi z důvodu jeho velmi špatného chování, s tím, že škola není schopna zajistit bezpečnost jeho a zejména jeho spolužáků.

Je třeba vycházet ze skutečnosti dané školským zákonem, že vzdělávání je založeno (mimo jiné) na zásadě rovného přístupu bez jakékoliv diskriminace, zohledňování vzdělávacích potřeb jedince a vzájemné úcty a respektu. Nelze tedy při akcích organizovaných školou mimo prostory školy „vyloučit“ žáka z této akce pouze na základě předpokladu, že by mohlo dojít k nějakým komplikacím v rovině jeho chování. Pokud škola organizuje akci mimo své prostory, je její povinností vytvořit rovné podmínky pro všechny žáky příslušné třídy, tj. všem zajistit i bezpečnost. K tomu může škola přijmout vhodná opatření.

Zákon č. 561/2004 Sb., § 2 Zásady a cíle vzdělávání, § 21 Práva žáků, studentů, a zákonných zástupců dětí a nezletilých žáků, § 22 Povinnosti žáků, studentů a zákonných zástupců dětí a nezletilých žáků, § 29 Bezpečnost a ochrana zdraví ve školách a školských zařízeních, § 30 Školní řád, vnitřní řád a stipendijní řád, § 164 Ředitel školy a školského zařízení.

Vyhláška č. 48/2005 Sb., § 3 Organizace vzdělávání.

Vyhláška č. 263/2007 Sb., kterou se stanoví pracovní řád pro zaměstnance škol a školských zařízení zřízených Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, krajem, obcí nebo dobrovolným svazkem obcí, § 6 Dohled nad žáky.

5. Veřejná základní škola v jedné třídě, do které zájemci dělali zkoušky, má rozšířenou výuku přírodovědných předmětů. Žáci této třídy se musí účastnit povinně volitelných kurzů, za které musí platit měsíčně 1500 Kč. Je to správné?

Vzdělávání ve škole musí být založeno na zásadě rovného přístupu ke vzdělávání a musí být dodržena zásada bezplatného základního vzdělávání poskytovaného školou zřizovanou státem, krajem, obcí nebo svazkem obcí. Přijetí žáků do třídy s rozšířenou výukou např. přírodovědných předmětů a současně vzdělávání v takovéto třídě nelze podmiňovat úhradou finančního příspěvku, příp. zajištěním finančního daru.

Bezplatnost základního vzdělávání ve veřejných školách je stanovena školským zákonem a garantována je

³ Mohou však nastat situace, kdy výuka žáka se speciálními vzdělávacími potřebami nevhodným způsobem narušuje či znemožňuje výuku ostatních spolužáků. V takovém případě může škola využít obecně platná pravidla dodržování bezpečnosti a ochrany zdraví, jež jsou vymezená v dokumentu MŠMT č. j.: 21291/2010-28 „Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže“ a závazná pro všechny skupiny dětí, žáků a studentů se SVP. Pro případ výjimečných situací má mít každá škola vytvořen tzv. krizový plán. Krizový plán vypracovává škola individuálně pro žáka, kterému krizová situace hrozí z důvodu přidružených zdravotních komplikací. Dále lze odkázat na pracovní náplň asistenta pedagoga. Práce s žákem se speciálními vzdělávacími potřebami mimo třídu v době vyučování může nastat pouze v odůvodněných případech (např. v situacích, kdyby mohlo dojít ke zranění či sebepoškození a ohrožení bezpečnosti žáka, k ohrožení bezpečnosti a zdraví spolužáků a pedagoga, v případě náhlé zdravotní indispozice apod.), pod vedením pedagoga (žák nesmí být v místnosti sám bez dohledu; o dalším postupu vzdělávání rozhodne pedagog) a jen v omezeném rozsahu a po menší část vyučování.

také Listinou základních práv a svobod. Určení metody a způsobu výuky jednotlivých předmětů je plně v kompetenci ředitele každé základní školy. Ředitel školy při tvorbě školního vzdělávacího programu respektuje povinný rámec rámcového vzdělávacího programu, který promítá do školního vzdělávacího programu podle podmínek a možností školy. Nese přitom konečnou odpovědnost za to, že škola poskytuje vzdělávání v souladu s právními předpisy. Zásada bezplatnosti vyžaduje, aby všechny náklady související s realizací vyučovacích předmětů (včetně rozšířené výuky přírodovědných předmětů) nesla právnická osoba vykonávající činnost školy. Užití prostředků poskytnutých ze státního rozpočtu je možné za předpokladu, že náklady lze zahrnout mezi výdaje uvedené v § 160 odst. 1 školského zákona. Ostatní výdaje nebo výdaje, které přesahují rámec poskytovaných prostředků, je právnická osoba povinna uhradit podle § 160 odst. 5 školského zákona z dalších finančních zdrojů (z vlastních příjmů, prostředků zřizovatele, popř. jiných osob), ovšem nikoli jako povinnou spoluúcast financování výuky zákonnými zástupci žáků (byť i formou např. darovacích smluv), která je spojena s účastí jejich dětí ve třídě s intenzivní výukou v určitém předmětu.

Poskytnutí sponzorského daru ze strany žáků/jejich zákonných zástupců, resp. jeho užití ze strany právnické osoby vykonávající činnost školy, není samozřejmě nijak vyloučeno, nemůže však být vyžadováno jako podmínka poskytování určitého protiplnění, tj. recipročně za poskytované vzdělávání. Způsob a podmínky poskytnutí daru nemohou nabýt ani povahy vzdání se práva na poskytování bezúplatného vzdělávání.

Zákon č. 561/2004 Sb., § 2 Zásady a cíle vzdělávání, § 4 Rámcové vzdělávací programy, § 5 Školní vzdělávací programy, § 21 Práva žáků, studentů, a zákonných zástupců dětí a nezletilých žáků, § 30 Školní řád, vnitřní řád a stipendijní řád, § 160 – 163 Financování škol a školských zařízení ze státního rozpočtu § 164 Ředitel školy a školského zařízení.

6. Syn (nejde o žáka se speciálními vzdělávacími potřebami) si neustále stěžuje na nespravedlivé hodnocení v předmětu Český jazyk, a to při hodnocení ústního i písemného projevu. Vždy dostane horší známku než ostatní spolužáci, např. v diktátech za stejný počet chyb je hodnocen hůře. S paní učitelkou jsme několikrát jednali, avšak bez výsledku, nedostalo se nám žádného srozumitelného vysvětlení.

Ředitel školy odpovídá dle školského zákona za odbornou a pedagogickou úroveň vzdělávání. Je tedy žádoucí, aby se v případě, že se o obdobné záležitosti dozví, ať už od zákonného zástupce nebo třeba prostřednictvím samosprávného orgánu žáků, touto situací důkladně zabýval a prokazatelně ji řešil. Další informace o hodnocení může ředitel školy získat také např. ze zápisů z třídních schůzek nebo z rozhovoru se žáky, také předložením diktátů a dalších písemných prací žáků, nahlédnutím do nich a kontrolou jejich hodnocení apod. Hodnocení výsledků vzdělávání musí být pedagogicky zdůvodněné, odborně správné a doložitelné.

Zákon č. 561/2004 Sb., § 2 Zásady a cíle vzdělávání, § 21 Práva žáků, studentů, a zákonných zástupců dětí a nezletilých žáků, § 30 Školní řád, vnitřní řád a stipendijní řád, § 164 Ředitel školy a školského zařízení.

Vyhláška č. 48/2005 Sb., § 14 Hodnocení žáků.

7. Dcera přinesla domů vzkaz, že dostane ředitelskou důtku. Byli jsme velice překvapeni, protože nám nikdo neřekl, že dcera zlobí nebo udělala něco špatného. Dokonce minulý týden na třídní schůzce byla dcera pochválena za recitaci básně na soutěži. O nevhodném chování dcery nepadla žádná zmínka.

Ze školského zákona vyplývá právo zákonných zástupců na informace o průběhu a výsledcích vzdělávání. Ředitel školy zajišťuje, že zákonní zástupci jsou informováni včas. Slovo *zajišťuje* je nezbytné chápat tak, že ředitel školy není povinen osobně žáky a zákonné zástupce v této věci informovat, ale je povinen nastavit takový interní systém (především prostřednictvím školního či vnitřního řádu), který včasnou a důslednou informovanost žákům a jejich zákonným zástupcům zajistí.

Zákon č. 561/2004 Sb., § 21 Práva žáků, studentů, a zákonných zástupců dětí a nezletilých žáků, § 30 Školní řád, vnitřní řád a stipendijní řád, § 164 Ředitel školy a školského zařízení.

Vyhláška č. 48/2005 Sb., § 14 Hodnocení žáků, § 17 Výchovná opatření.

8. Dcera nechce chodit do mateřské školy, protože má strach z jedné paní učitelky, která ji nutí po obědě si lehnout do postýlky a spát, i když se jí spát nechce. Už jsem prosila i paní ředitelku, jestli by pro dceru nešla udělat nějaká výjimka, ale nepochodila jsem.

V Rámcovém vzdělávacím programu pro předškolní vzdělávání je jednoznačně uvedeno následující:

„V denním programu je respektována individuální potřeba aktivity, spánku a odpočinku jednotlivých dětí (např. dětem s nižší potřebou spánku je nabízen jiný klidný program namísto odpočinku na lůžku). Donucovat děti ke spánku na lůžku je nepřijatelné.“

Ředitelka školy je tedy povinna zajistit, aby dítěti byla nabídnuta jiná vhodná činnost místo spánku, protože nucení dětí ke spánku je zcela nepřijatelné.

Obdobně, v souladu s příslušným rámcovým vzdělávacím programem, by se nahlíželo i na problematiku nucení dítěte do jídla:

„Dětem je poskytována plnohodnotná a vyvážená strava (dle předpisu). Je zachována vhodná skladba jídelníčku, dodržována zdravá technologie přípravy pokrmů a nápojů, děti mají stále k dispozici ve třídě dostatek tekutin a mezi jednotlivými podávanými pokrmy jsou dodržovány vhodné intervaly. Je nepřijatelné násilně nutit děti do jídla.“

Zákon č. 561/2004 Sb., § 3 – 5 Vzdělávací programy, § 21 Práva žáků, studentů, a zákonných zástupců dětí a nezletilých žáků, § 30 Školní řád, vnitřní řád a stipendijní řád, § 164 Ředitel školy a školského zařízení.

Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání.

9. Moje kamarádka by měla letos maturovat, ale učitel fyziky jí sdělil, že ji nepřipustí k maturitní zkoušce. Má na to právo?

Pojem „nepřipustění k maturitní zkoušce“ není obsažen v žádném právním předpisu. Pokud žák úspěšně ukončí vzdělávání v posledním ročníku ve střední škole, může konat maturitní zkoušku.

V souladu s ustanovením § 69 odst. 9 školského zákona, má-li zletilý žák nebo zákonný zástupce nezletilého žáka pochybnosti o správnosti hodnocení na konci prvního nebo druhého pololetí, může do 3 pracovních dnů ode dne, kdy se o hodnocení prokazatelně dozvěděl, nejpozději však do 3 pracovních dnů od vydání vysvědčení, požádat ředitele školy o přezkoumání výsledků hodnocení žáka; je-li vyučujícím žáka v daném předmětu ředitel školy, krajský úřad. Pokud není dále stanoveno jinak, ředitel školy nebo krajský úřad nařídí komisionální přezkoušení žáka, které se koná nejpozději do 14 dnů od doručení žádosti nebo v termínu dohodnutém se zákonným zástupcem žáka. Česká školní inspekce poskytne součinnost na žádost ředitele školy nebo krajského úřadu.

V odůvodněných případech může krajský úřad rozhodnout o konání opravné zkoušky a komisionálního přezkoušení podle odstavce 9 na jiné střední škole. Zkoušky se na žádost krajského úřadu účastní školní inspektor.

Zákon č. 561/2004 Sb., § 21 Práva žáků, studentů, a zákonných zástupců dětí a nezletilých žáků, § 30 Školní řád, vnitřní řád a stipendijní řád, § 69 Hodnocení výsledků vzdělávání, § 164 Ředitel školy a školského zařízení.

Vyhláška č. 13/2005 Sb., § 3 Hodnocení výsledků vzdělávání žáků na vysvědčení, § 6 Komisionální zkouška.

Vyhláška č. 177/2009 Sb., o bližších podmínkách ukončování vzdělávání ve středních školách maturitní zkouškou, ve znění pozdějších předpisů.

PŘÍLOHA 2 | Praktické příklady stížností a dotazů, Aktualizace 2025/2026

1. Řešení konfliktu žáků mimo školu, udělení výchovného opatření.

V době po vyučování a mimo areál školy došlo ke konfliktu žáků, který vyvrcholil fyzickým sporem. Danou situaci zahlédl učitel a sdělil žákům, že jim bude v souladu se školním řádem uděleno výchovné opatření. Je postup školy v pořádku?

K dané situaci je třeba uvést, že působnost školy v oblasti výchovy a vzdělávání se vztahuje výhradně ke škole, ve které se poskytuje vzdělávání. Ředitel školy, příp. ostatní pedagogičtí pracovníci mohou kázeňsky postihovat pouze takové jednání a chování žáka, za které jsou odpovědní a které mohou reálně ovlivnit a hodnotit. Lze tedy uvést, že takový postup školy, kdy je žákovi uděleno výchovné opatření za skutek nebo čin, který se uskutečnil mimo areál školy v době mimo vyučování, není na místě.

Mohou však nastat i takové případy, kdy se škola dozví o rizikovém chování žáka mimo školu a zde je vytvořen prostor pro působení školy na žáky, a to zejména v oblasti předcházení takovým situacím.

Rozhodující je zejména role školy v oblasti prevence a včasné diagnostiky problému. Za prevenci a za řešení zjištěných projevů rizikových forem chování je přímo zodpovědný ředitel školy. Jde zejména o zabezpečení poskytování poradenských služeb ve škole se zaměřením na primární prevenci rizikového chování, dále o koordinaci tvorby, kontroly realizace a pravidelné vyhodnocování Minimálního preventivního programu školy a zapracováním dané problematiky do školního řádu, příp. vnitřního řádu, i řešení aktuálních problémů souvisejících s výskytem rizikového chování ve škole.

Podle příslušné vyhlášky zabezpečuje ředitel školy poskytování poradenských služeb ve škole školským poradenským pracovištěm, ve kterém působí zpravidla výchovný poradce a školní metodik prevence, kteří spolupracují zejména s třídními učiteli i s dalšími pedagogickými pracovníky školy. Poskytování poradenských služeb ve škole může být zajišťováno i psychologem, speciálním pedagogem, školským logopedem nebo sociálním pedagogem.

Důležitá je úloha právě školního metodika prevence, který pracuje v oblasti prevence sociálně patologických jevů. Zajišťuje metodickou, koordinační a poradenskou činnost v problematice prevence rizikového chování, jako jsou např. šikana, užívání návykových a psychotropních látek, záškoláctví, agresivita, rizikové sexuální chování, rizika školního neúspěchu aj. Metodik zvyšuje všeobecnou informovanost mezi rodiči, učiteli a žáky tak, aby byla zajištěna účinná primární prevence těchto jevů. Úzce spolupracuje s aktéry vzdělávání a podporuje bezpečné a zdravé klima ve třídě a ve škole. Vyhodnocuje varovné signály spojené s možností výskytu rizikového chování a poskytuje poradenskou činnost. Organizuje přednášky a besedy spojené s uvedenou problematikou. Podílí se na tvorbě a naplňování Minimálního preventivního programu školy, což je dokument školy zaměřený na výchovu žáků ke zdravému životnímu stylu, na jejich osobnostní a sociální rozvoj a rozvoj jejich sociálně komunikativních dovedností. Je realizován v průběhu celého školního roku a koresponduje se školním vzdělávacím programem, který vychází z příslušného rámcového vzdělávacího programu.

Všem školám a školským zařízením je v oblasti předcházení a následného řešení šikany k dispozici metodická podpora na webových stránkách MŠMT ([Metodická doporučení a metodické pokyny, MŠMT ČR \(msmt.cz\)](#)). Metodická podpora ze strany ČŠI je poskytována především prostřednictvím portálu Kvalitní škola ([Kvalitní škola – Úvod \(kvalitniskola.cz\)](#)), zejména nástroje pro vlastní hodnocení v oblasti klima školy, vyhodnocení postojů žáků ke školnímu prostředí apod.

([Kvalitní škola - Nástroje pro vlastní hodnocení \(kvalitniskola.cz\)](#)), dále inspirativní odkazy k využití pro práci s rizikovými žáky ([https://www.kvalitniskola.cz/Namety,-inspirace,-aktuality/Namety-v-nekterych-oblastech-\(2\)/Namety-v-nekterych-oblastech-\(3\)](https://www.kvalitniskola.cz/Namety,-inspirace,-aktuality/Namety-v-nekterych-oblastech-(2)/Namety-v-nekterych-oblastech-(3))).

Dále také řada neziskových organizací doplňuje výše uvedené možnosti podpory (např.

<https://ceskarepublika.kivaprogram.net/>, <https://www.iprev.cz/>, <https://www.pbisr.cz/cs/>, <https://www.iprev.cz/kvalita-a-bezpecnost-v-prevenci-evidence-a-monitoring-informace/>)

Zákon č. 561/2004 Sb., § 29 Bezpečnost a ochrana zdraví ve školách a školských zařízeních, § 30 Školní řád, vnitřní řád a stipendijní řád, § 31 Výchovná opatření, § 164 Ředitel školy a školského zařízení

Vyhláška č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, ve znění pozdějších předpisů; § 14 Hodnocení žáků, § 15 Hodnocení žáků na vysvědčení, § 17 Výchovná opatření

Vyhláška č. 13/2005 Sb., § 3 Hodnocení vzdělávání žáků na vysvědčení, § 4 Pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků, § 10 Výchovná opatření

Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů; § 2 Účel poradenských služeb, § 4 Další dokumentace, § 5 Poradna, § 7 Škola, Příloha č. 1 Standardní činnosti poraden část III, Příloha č. 3 Standardní činnosti školy.

[Školská legislativa - edu.gov.cz](http://edu.gov.cz)

2. Informovanost zákonných zástupců

Žákyně střední školy jela se svou třídou na vícedenní výlet do zahraničí. První 4 dny měla zdravotní problémy (zažívací obtíže). Během pobytu v zahraničí zhubla o 6 kg. Učitelé, kteří ji doprovázeli, neinformovali zákonné zástupce o situaci. Informace rodičům předávala telefonicky pouze zdravotně indisponovaná dcera.

V dané věci je třeba dodržet náležitosti a podrobnosti k organizování mimoškolních akcí, podmínky pro zahraniční výjezdy upravuje příslušná vyhláška. Podle školského zákona zajišťují školy bezpečnost a ochranu zdraví žáků nejen při vzdělávání, ale i při činnostech se vzděláváním přímo souvisejících. Rovněž školy poskytují žákům nezbytné informace k zajištění bezpečnosti a ochraně zdraví. Nezbytné je také připomenout právo zákonných zástupců na informace (i v případě zletilých žáků mají právo na informace rodiče, popřípadě osoby, které vůči zletilým žákům plní vyživovací povinnost) a odpovědnost ředitele školy za to, že zákonní zástupci jsou včas informováni. Škola měla zákonné zástupce informovat o změně zdravotního stavu jejich dcery.

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů; § 29 Bezpečnost a ochrana zdraví ve školách a školských zařízeních, § 21 Práva žáků, studentů a zákonných zástupců dětí a nezletilých žáků, § 164 Ředitel školy a školského zařízení.

Vyhláška č. 13/2005 Sb., o středním vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři, ve znění pozdějších předpisů; § 17 Sportovní výcvikové a jiné kurzy a mimoškolní činnost.

[Školská legislativa - edu.gov.cz](http://edu.gov.cz)

3. Uvolňování žáků z výuky, která obsahuje LGBTQ + témata

V poslední době se v naší základní škole objevují žádosti rodičů o uvolnění žáka z výuky, ve které je obsažena oblast genderová či LGBTQ témata. Jak máme ve škole na takové žádosti reagovat? Jak má škola postupovat, pokud přímo v hodině vyučující otevře takové téma a některý žák se nechce tohoto tématu účastnit sám nebo na žádost jeho rodičů?

Pokud zákonný zástupce žádá o uvolnění a priori z jakékoli výuky s nějakou tematikou (např. teorie genderu), je takové uvolnění nepřipustné.

V České republice je zákonem stanovena povinnost školní docházky. Při jejím nedodržování by mohlo dojít k přestupku. Obsah základního vzdělání závazně stanovuje stát prostřednictvím Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání (RVP ZV).

Ze zásad školského zákona a z názoru Nejvyššího správního soudu (rozsudek ze dne 30. března 2011, sp. zn. 1 Ao 1/2011) vyplývá, že filozofických, náboženských, případně světonázorových hodnot se ve větší

či menší míře dotýká celá řada vyučovaných témat a není možné čistě z tohoto důvodu žáka vylučovat z výuky.

Nesouhlas s jakýmkoli tématem či vzdělávacím obsahem tedy nemůže být důvodem k uvolnění žáka. Nelze zaměňovat podávání objektivních informací o jakémkoli tématu, které je v souladu s RVP, za vnucování ideologie či konkrétních postojů. Je samozřejmě žádoucí tato témata předkládat žákům velmi citlivě s ohledem na věk žáků, složení žáků ve třídě i celkovou atmosféru ve třídě. Škola nesmí žákům vnucovat žádnou ideologii, poskytovat návody k politickému rozhodování, zasahovat do jejich intimní sféry či sexuální orientace.

Pokud tedy zákonný zástupce nabyt přesvědčení, že určitá vzdělávací aktivita, přednáška či kurz skutečně porušuje výše uvedenou tezi, je na místě jednat s vedením školy, v případě její nečinnosti lze podat podnět ČŠI. Podávání věcných, pravdivých a vyvážených informací o jakémkoli tématu jako podklad k vytvoření vlastního názoru žáka však rozhodně nelze považovat za vnucování ideologie, a naopak bránění v účasti na výuce pouze z důvodu nesouhlasu s probíraným tématem by mohlo být považováno za porušení povinnosti zákonného zástupce zajistit, aby žák docházel řádně do školy, jak je stanoveno ve školském zákoně.

Ještě pro úplnost je třeba uvést, že uvolnění z výuky je možné na základě úpravy ve školském zákoně, a to ze zdravotních nebo jiných závažných důvodů, přičemž oprávněn k povolení uvolnění z výuky je ředitel školy. V případě, že se jedná o tematiku, která je součástí RVP a v souladu se zásadami a cíli vzdělávání, není pro uvolnění žáka z výuky důvod.

Zákon č. 561/2004 Sb., § 2 Zásady a cíle vzdělávání, § 4 Rámcové vzdělávací programy, § 5 Školní vzdělávací programy, § 22 Povinnosti žáků, studentů a zákonných zástupců nezletilých dětí a nezletilých žáků; § 30 Školní řád, vnitřní řád a stipendijní řád, § 50 Průběh základního vzdělávání (omlouvání a uvolňování žáků), § 67 Průběh středního vzdělávání (omlouvání a uvolňování žáků), § 182a Přestupky

[Školská legislativa - edu.gov.cz](http://edu.gov.cz)

4. Zvyšující se počet stížností na školu

Je možné ve školách nastavit nějaká pravidla, příp. existuje nějaký postup či návod, který by napomohl poklesu počtu stížností na školu?

Právní předpisy nestanovují přesný návod, jak zajistit snížení počtu stížností. Velmi důležitá je role školy v oblasti prevence a včasné diagnostiky případného problému. Právě tato problematika si zaslouží maximální pozornost ze strany ředitele školy i všech pedagogických a nepedagogických pracovníků, a to nejen v rovině nastavení procesů pro interní šetření a vyřizování stížností, ale zejména v rovině prevence. K předcházení nespokojenosti může přispět úsilí o nastavení a udržování takového školního prostředí, které je otevřené, vstřícné, založené na dialogu, spolupráci a vzájemném respektu všech účastníků vzdělávání při vědomí odpovědnosti za dodržování dohodnutých pravidel nastavených zejména prostřednictvím školního řádu. [Česká školní inspekce – INFO ČŠI – informační magazín](#).

Rovněž je třeba, aby ředitel školy v rámci svých kompetencí věnoval cílenou péči konstruktivní komunikaci mezi všemi účastníky vzdělávání vně i uvnitř školy. Významným pomocníkem v oblasti efektivní komunikace může být školní poradenské pracoviště nebo školská rada. Zejména je třeba věnovat pozornost výhradám a podnětům signalizujícím nespokojenost dříve, než přerostou v podání stížnosti na školu.

V praxi to znamená mj. důsledné vedení všech pracovníků školy ke korektní, partnerské a otevřené komunikaci se žáky a jejich zákonnými zástupci, pravidelné zjišťování názorů a postojů jednotlivých účastníků vzdělávání, analyzování obsahu jednání třídních schůzek či obdobných konzultačních aktivit se zákonnými zástupci žáků, podnětů od pedagogických i nepedagogických pracovníků. Nezbytnou součástí koncepční práce s výsledky vlastního hodnocení je přijímání opatření k odstranění identifikovaných nedostatků, resp. také přijímání preventivních opatření k tomu, aby se nedostatky neopakovaly.

Aktuální je také možnost seznámit se s obsahem portálu Kvalitní škola – dostupným na webových stránkách www.kvalitniskola.cz, který připravila ČŠI s cílem podpory škol a školských zařízení, jejich ředitelů a učitelů pro průběžné zvyšování kvality poskytovaného vzdělávání. Metodický portál Kvalitní škola je základním zdrojem inspirací např. pro vlastní hodnocení, nabízí řadu námětů pro zkvalitnění výuky či zefektivnění spolupráce s partnery školy. Poskytuje vedení škol i učitelům na jednom místě mnoho relevantních podkladů, které lze využít při sledování kvality vzdělávání a při aktivitách vedoucích k jejímu zvyšování.

Je však příhodné uvést, že pokud je stížnost na školu podána ČŠI [Česká školní inspekce – Jak podávat stížnosti](#), pak v rámci prošetření stížností ve škole školní inspektoři prošetřují všechna tvrzení patřící do oblasti působnosti ČŠI, která je vymezena školským zákonem. Prioritou ČŠI při prošetřování stížností je také odborné sestavení inspekčního týmu a využití všech metodických postupů a nástrojů vedoucích k řádnému prošetření. Inspekční tým na základě šetření uvádí, zda je stížnost důvodná, nedůvodná nebo neprokazatelná. Výsledek šetření stížnosti je předán stěžovateli, škole a zřizovateli školy, který informuje ČŠI o vyřízení stížnosti a o případných opatřeních přijatých k nápravě. Ze strany ČŠI je oblasti prošetřování stížností věnována značná pozornost, s ohledem na principy spravedlnosti, nestrannosti a transparentnosti.

5. Používání mobilních telefonů ve škole

Rád bych se dozvěděl, zda je možné ve škole používat mobilní telefon, je toto téma někde upraveno?

Školský zákon uvádí, že školní řád nebo vnitřní řád může omezit nebo zakázat používání mobilních telefonů nebo jiných elektronických zařízení dětmi, žáky nebo studenty, s výjimkou jejich používání v nezbytném rozsahu ze zdravotních důvodů. Škola má tedy možnost upravit zákaz nebo omezení používání mobilních telefonů či jiných elektronických zařízení ve svém školním řádu podle svých potřeb a podmínek. V případě, že žák poruší školní řád tím, že používá pro vlastní potřebu při vyučovací hodině mobilní telefon nebo jiné elektronické zařízení, má vyučující právo ho vyzvat, aby mobilní telefon odložil na vyhrazené místo. Učitel tak zamezí dalšímu vyrušování v rámci vyučovací hodiny.

Podrobnosti k této tematice je možné nalézt také na webových stránkách MŠMT - <https://msmt.gov.cz/file/54864>, popř. v Tematické zprávě ČŠI - Digitální kompetence a informatické myšlení žáků ZŠ a SŠ dostupné na <https://www.csicr.cz/cz/Aktuality/Tematicka-zprava-%E2%80%93-Digitalni-kompetence-a-informat> a dále v Metodice k nastavování pravidel používání mobilních telefonů a jiných elektronických zařízení ve školách dostupné na https://edu.gov.cz/metodicke_materialy/metodika-k-nastavovani-pravidel-mobilnich-telefonu-a-jinych-elektronickyh-zarizeni-ve-skolach/

Zákon č. 561/2004 Sb., § 30 Školní řád, vnitřní řád a stipendijní řád

[Školská legislativa - edu.gov.cz](http://edu.gov.cz)

6. Přítomnost rodiče ve škole

Mám dceru v první třídě základní školy, chtěla bych jí každé ráno doprovázet nejen do šatny, ale i do třídy. Ředitel školy však rodičům doprovod dětí do třídy, ale i do šatny zakázal. Myslím si, že požadavek rodičů by měl ředitel školy akceptovat.

V žádných právních předpisech není upraven požadavek, resp. právo zákonného zástupce na přítomnost ve škole, resp. na „doprovod žáka do šatny a do třídy“. Podle školského zákona má zákonný zástupce právo na informace o průběhu a výsledcích vzdělávání žáka a dále právo vyjadřovat se ke všem rozhodnutím týkajícím se podstatných záležitostí vzdělávání jejich dětí.

Je samozřejmostí, že zákonný zástupce, pokud vstoupí do budovy školy, má dodržovat všechna pravidla stanovená školou pro pobyt v budově, včetně evidence příchodu a odchodu, rovněž nenarušovat školní řád.

Podstatná je skutečnost, že škola, resp. tedy ředitel školy musí zajistit bezpečnost a ochranu zdraví žáků při vzdělávání a s ním souvisejících činnostech, jak uvádí školský zákon. Zajištění bezpečnosti je plně v kompetenci ředitele školy a musí vždy odpovídat aktuální situaci s ohledem na bezpečnost a zdraví účastníků vzdělávání.

Podmínky zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků nebo studentů musí být upraveny ve školním řádu. Školní řád vydává ředitel školy, zveřejní je na přístupném místě ve škole nebo školském zařízení, prokazatelným způsobem s ním seznámí zaměstnance, žáky a studenty školy nebo školského zařízení a informuje o jeho vydání a obsahu zákonné zástupce nezletilých dětí a žáků v souladu se školským zákonem.

Mimo jiné je cílem vzdělávání podporovat samostatnost dítěte, tj. i schopnost převléct se v šatně samostatně, dorazit do správné učebny apod.

V zájmu informovanosti doplňujeme, že MŠMT vydalo metodické doporučení Minimální standard bezpečnosti v regionálním školství. <https://edu.gov.cz/methodology/minimalni-standard-bezpecnosti-v-regionalnim-skolstvi-metodicke-doporuceni/>

Zákon č. 561/2004 Sb., § 29 Bezpečnost a ochrana zdraví ve školách a školských zařízeních, § 30 Školní řád, vnitřní řád a stipendijní řád, § 164 Ředitel školy a školského zařízení

[Školská legislativa - edu.gov.cz](https://edu.gov.cz)

7. Školní stravování v církevních školách

Jsou základní školy zřizované církví povinné zajišťovat žákům školní stravování a podle jakých pravidel? A musí toto stravování splňovat nějaké normy, popř. se řídit spotřebním košem?

Podle školského zákona má žák základní školy právo na hmotné zabezpečení zahrnující školní stravování, které je povinna zajistit právnická osoba, vykonávající činnost školy nebo školského zařízení, a to bez ohledu na to, kdo je její zřizovatel.

Podrobnosti zajištění školního stravování jsou upraveny v příslušné vyhlášce, ve které je mimo jiné uvedena povinnost řídit se výživovými normami (spotřebním košem) stanovenými v příloze této vyhlášky. Pokud škola nemá vlastní jídelnu, zajistí stravování smluvně u jiné školy, která školní jídelnu má nebo může ve výjimečných případech, kdy tyto služby není možné zajistit v zařízeních školního stravování zabezpečit jinou osobou poskytující stravovací služby.

Zákon č. 561/2004 Sb., § 122 Hmotné zabezpečení a odměny za produktivní činnost

Vyhláška č. 107/2005 Sb. o školním stravování, ve znění pozdějších předpisů, § 1 úvodní ustanovení, Příloha č. 1 Výživové normy pro školní stravování

[Školská legislativa - edu.gov.cz](https://edu.gov.cz)

8. Učebnice v ZŠ

Syn chodí do 7.třídy základní školy. V testech z Přírodopisu mají otázky, které nejsou ani v učebnici a ani v zápisech v sešitě. Prosím o informaci, zda může paní učitelka dávat do testů otázky, na které se děti nemají z čeho připravit. Možná o něčem mluví v hodině, ale pokud je dítě v té době nemocné, nemá, jak se probírané téma dozvědět a naučit.

Vzdělávání v jednotlivých školách se uskutečňuje podle školních vzdělávacích programů, pro něž je vydán rámcový vzdělávací program, který vymezuje povinný obsah, rozsah a podmínky vzdělávání, které jsou závazné pro tvorbu školních vzdělávacích programů, hodnocení výsledků vzdělávání žáků, tvorbu

a posuzování učebnic a učebních textů. Školní vzdělávací program vydává ředitel, zveřejní ho na přístupném místě ve škole. Do školního vzdělávacího programu může každý nahlížet a pořizovat si z něj opisy, výpisy či kopie.

Podle školského zákona mohou školy také používat učebnice a učební texty, pokud nejsou v rozporu s cíli vzdělávání stanovenými školským zákonem, rámcovým vzdělávacím programem nebo právními předpisy a pokud svou strukturou a obsahem vyhovují pedagogickým a didaktickým zásadám vzdělávání. O použití učebnic a textů rozhoduje ředitel školy, který zodpovídá za splnění uvedených podmínek.

V dané záležitosti obsahu ověřování znalostí a dovedností žáků, např. v testech, je nezbytné se obrátit na ředitele školy, který odpovídá za odbornou a pedagogickou úroveň vzdělávání. Ředitel školy jako nadřízený pedagogů je povinen činnost pedagogů kontrolovat, případně korigovat.

Zákon č. 561/2004 Sb., § 4 Rámcové vzdělávací programy, § 5 Školní vzdělávací programy, § 22a, b Práva a povinnosti pedagogických pracovníků, § 27 Učebnice, učební texty, školní potřeby, § 164 Ředitel školy

[Školská legislativa - edu.gov.cz](http://edu.gov.cz)

9. Asistent pedagoga x osobní asistent

Mohla bych se dozvědět rozdíl mezi asistentem pedagoga a osobním asistentem?

Asistent pedagoga je podle zákona o pedagogických pracovnících pedagogickým pracovníkem, v tomto zákoně jsou upraveny rovněž podrobnosti ke kvalifikaci asistenta pedagoga. Týdenní rozsah přímé pedagogické činnosti stanoví ředitel školy.

Osobní asistent spadá pod legislativní rámec Ministerstva práce a sociálních věcí, jedná se o zpoplatněnou sociální službu, která se hraje z příspěvku na péči; osobním asistentem může být i rodič. Osobní asistent není pedagogický pracovník, není zaměstnanec školy, avšak na půdě školy může působit. Ve vyhlášce o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných je uvedeno, cit.: „Působení dalších osob, které žákovi se speciálními vzdělávacími potřebami po dobu jeho pobytu ve škole poskytují podporu podle jiných právních předpisů, zejména osobního asistenta, se umožní na základě vyjádření školského poradenského zařízení.“

Zákon č. 563/2004 Sb., Zákon o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů; § 2 Pedagogický pracovník, § 20 Asistent pedagoga

Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, ve znění pozdějších předpisů, §5 Asistent pedagoga, § 9 Působení dalších osob poskytujících podporu

[Školská legislativa - edu.gov.cz](http://edu.gov.cz)

10. Platba za pracovní sešity

Naše škola po nás každý rok chce platit pracovní sešity, ve výsledku má moje dítě 6 pracovních sešitů na matematiku a 3 pracovní sešity na český jazyk. Ptám se, zda škola na to má právo, všude se píše o bezplatném školství, dále jsem se dočetla, že k učebnici je dostačující 1 pracovní sešit. Nikde v okolních školách tolik pracovních sešitů nemají. Můžu jako rodič takové zakoupení pracovních sešitů odmítnout? Pokud ano, jak škola bude řešit výuka žáka?

Bezplatné základní a střední vzdělávání státních občanů České republiky nebo jiného členského státu Evropské unie ve školách, které zřizuje stát, kraj, obec nebo svazek obcí je zakotveno ve školském zákoně.

Problematiku poskytování učebnic a učebních textů podrobněji rovněž upravuje školský zákon. Příslušné ustanovení obsahuje právo žáků základních škol a dětí zařazených do přípravných tříd na bezplatné

poskytnutí učebnic a učebních textů se schvalovací doložkou. Kromě žáků prvních tříd musí všichni žáci do konce školního roku učebnice a učební texty vrátit. Místo učebnic a učebních textů se schvalovací doložkou může ředitel školy rozhodnout o použití jiných učebnic a učebních textů, pokud splňují podmínky stanovené ve školském zákoně (tj. nejsou v rozporu s cíli vzdělávání atd.). Tímto rozhodnutím však nelze omezit právo žáka na poskytnutí bezplatné učebnice a učebního textu v tom směru, že by ředitel rozhodl o použití učebnice bez doložky a jejich povinném zaplacení žáky, ačkoliv by za jiných okolností dostali ze zákona žáci k vypůjčení učebnice s doložkou zdarma. Ředitel školy tedy může rozhodnout o použití učebnice bez doložky a požádat žáky (resp. zákonné zástupce) o jejich zaplacení nebo zakoupení u prodejce, avšak nelze je k tomuto nutit. Zákonní zástupci tedy nemusí souhlasit se zakoupením učebnice či učebního textu. V takovém případě pak ale nesmí být onen žák znevýhodněn, a i když zbytek třídy bude mít zakoupené učebnice a učební texty, škola musí i jemu pořídit adekvátní náhradu. Pokud tou náhradou bude půjčení učebnice nebo učebního textu, bude je muset žák ke konci školního roku nepoškozené vrátit.

Je třeba doplnit, že stát poskytuje veřejným školám a školským zařízením finanční prostředky ze státního rozpočtu, které však pochopitelně nemusejí pokrývat veškeré výdaje školy. Tyto pak škola hradí z jiných finančních zdrojů, např. z vlastních příjmů či prostředků zřizovatele. Může je také hradit i z prostředků jiných osob, nepochybně i zákonných zástupců žáků, kteří tak **dobrovolně** přispívají finančními prostředky nebo naturálním plněním k vyšší kvalitě vybavení školy. V žádném případě však nemůže jít o povinnou finanční spoluúcast, která je v rozporu se zásadou bezplatného základního vzdělání ve veřejných školách.

Zákon č. 561/2004 Sb., § 27 Učebnice, učební texty, školní potřeby

[Školská legislativa - edu.gov.cz](http://edu.gov.cz)

11. Vyloučení žáka ze školní družiny

Dcera je živější povahy a paní vychovatelka ve školní družině si na její chování často stěžuje. V poslední době nám ale dala informaci, že pro její „nezvladatelné chování“ bude navrhopvat vyloučení ze školní družiny. Je to možné?

Na základě příslušného ustanovení školského zákona vydá ředitel školy pro školní družinu vnitřní řád, jehož obsah a působnost jsou totožné se školním řádem.

Vnitřní řád určuje pravidla provozu školní družiny, stanoví režim školní družiny, je závazný pro pedagogické pracovníky, žáky a zákonné zástupce žáků. Informování zákonných zástupců o vydání a obsahu tohoto řádu provádějí zpravidla vychovatelky školní družiny při zápisu žáků do školní družiny.

Školní družina je školské zařízení, které poskytuje zájmové vzdělávání žáků. Zájmové vzdělávání realizuje školní družina formou odpočinkových, rekreačních a zájmových činností a přípravou na vyučování. Na přijetí žáka do školní družiny není právní nárok. Zákonní zástupci se přihlášením žáka do družiny zavazují, že řád bude dodržován.

Nedodržení řádu školní družiny může mít za následek také vyloučení ze školní družiny. Proti rozhodnutí o vyloučení ze školní družiny je možné se odvolat, jedná se o správní řízení. O vyloučení ze školní družiny rozhoduje ředitel školy podle závažnosti porušení řádu. Jde zejména o nevhodné chování žáka.

Zákon č. 561/2004 Sb., § 30 Školní řád, vnitřní řád a stipendijní řád, § 164 Ředitel školy a školského zařízení

Vyhláška č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů, § 8 Činnost družiny, § 9 účastníci činnosti družiny

[Školská legislativa - edu.gov.cz](http://edu.gov.cz)

12. Udělení výchovného opatření a snížené známky z chování (tzv. „dvojitá trest“)

Synovi byla za porušení školního řádu udělena důtka ředitele školy a nyní jsme se dozvěděli, že za stejný přestupek dostane dvojku z chování na vysvědčení, k postupu školy máme výhrady.

Úvodem je třeba sdělit, že problematika výchovných opatření je upravena ve školském zákoně a příslušných vyhláškách pro základní a střední vzdělávání. Pravidla hodnocení žáků jsou součástí školního řádu spolu s pravidly pro ukládání výchovných opatření.

Je třeba zdůraznit, že uložení napomenutí, resp. důtky, představuje (na rozdíl od snížené známky z chování) bezprostřední reakci na konkrétní chování žáka, na porušení povinností stanovených školním řádem. Bezprostřední reakce je jedním z předpokladů k tomu, aby mělo uložené výchovné opatření žádoucí výchovný účinek. Na vysvědčení se hodnotí chování žáka v průběhu celého daného pololetí, tedy komplexně. Při hodnocení chování uváděném na vysvědčení je nutno posuzovat za celé pololetí a vzít v úvahu nejen prohřešky, ale i případné pochvaly nebo jiná ocenění udělená v souvislosti s chováním žáka ve škole a na školních akcích.

Účel obou institutů je tedy odlišný, důležitá je také závažnost činu, kterým žák porušil školní řád. Není nutně vyloučeno, že jeden skutek je důvodem pro využití obou institutů, uložení napomenutí či důtky a současně snížení stupně z chování žáka na vysvědčení.

Výhrady vůči postupu školy je možné uplatnit přímo u ředitele.

Zákon č. 561/2004 Sb., § 21 Práva žáků, studentů a zákonných zástupců dětí a nezletilých žáků, § 22 Povinnosti žáků, studentů a zákonných zástupců nezletilých dětí a nezletilých žáků, § 30 Školní řád, vnitřní řád a stipendijní řád, § 31 Výchovná opatření § 164 Ředitel školy a školského zařízení.

Vyhláška č. 13/2005 Sb., o středním vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři, ve znění pozdějších předpisů; § 10 Výchovná opatření

Vyhláška č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, ve znění pozdějších předpisů; § 14 Hodnocení žáků, § 15 Hodnocení žáků na vysvědčení, § 17 Výchovná opatření

[Školská legislativa - edu.gov.cz](http://edu.gov.cz)